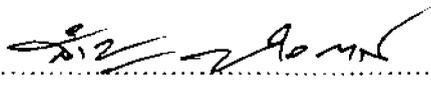

การทดลองสอนโดยใช้บทบาทสมมติ เพื่อพัฒนา
คุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา
สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วันวิสาข สกุนิ

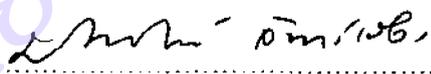
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

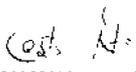
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่องการทดลองสอนโดยใช้
บทบาทสมมติ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 เสนอโดยนางวันวิสาข์ สกุลณี เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

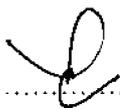

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ พงษ์โอกาส)
วันที่ 27 เดือน กันยายน พ.ศ. 2550

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรินทิพย์ ภู่อำลี้)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง)

.....กรรมการ
(นางอัปสร สุรชาติ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.ปิญญา แก้วเหล็ก)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การทดลองสอนโดยใช้บทบาทสมมติ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง นางอัปสร สุระโชติ
ชื่อนักศึกษา	วันวิสาข์ สกุลณี
สาขา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติระหว่าง ก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา ที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติกับวิธีสอนตามปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมทาง คุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 4) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียน กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีสอนโดยใช้ บทบาทสมมติกับวิธีสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลท่าม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดย วิธีสอนตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอน โดยใช้บทบาทสมมติ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีสอนตามปกติ 3) แบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความเมตตา กรุณา 4) แบบสังเกตพฤติกรรม ด้านความเมตตา กรุณา 5) แบบสอบถามความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(standard deviation) และสถิติทดสอบที(t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติ สูงกว่าวิธีสอนตามปกติ อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา ของนักเรียน ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติ อยู่ในระดับ มาก

4. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาท
สมมติ สูงกว่าวิธีสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Thesis Title Teaching Experiment with Role Play to Develop Ethic and Moral
 on the Kindness Aspect for Prathomsuksa 4 Students

Thesis Advisors Asst. Prof. Dr. Pramote Chanrueang
 Aupson Surachoot

Name Wanwisa Sakulnee

Concentration Curriculum and Instruction

Academic Year 2007

ABSTRACT

This research aims to 1) compare the learning achievement on ethic and moral of the kindness aspect using the role play between pre-post learning management for Prathomsuksa 4 Students, 2) compare learning achievement on ethic and moral of the kindness aspect taught using by the role play and conventional method for Prathomsuksa 4 Students, 3) study the ethic and moral behavior on the kindness aspect taught by the role play the learning activities of social studies, for Prathomsuksa 4 Students, and 4) compare the Satisfaction toward the learning activities of social studies, religion and culture one ethic and moral on the kindness aspect taught the role play conventional method of Prathomsuksa 4 students. The sample consisted of 60 Prathomsuksa 4 students during the first Semester of the 2006 academic year, Anubanthawung School, Tha Wung District, Lop Buri Province. They were divided into 2 equal groups, 30 students for the experimental group and the other 30 students for the control group. The experimental group learned by the role play and the control group learned by the conventional method. The instruments used comprised 1) a role play learning management plan, 2) a conventional learning management plan 3) a learning achievement test on the kindness aspect, 4) a behavior observation form on the kindness aspect, and 5) a questionnaire of satisfaction on learning activities. The data was analyzed to calculate mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), and t-test dependent.

The findings were as follows:

1. the post learning achievement on ethic and moral on the kindness aspect of the students taught by the role play increased at a rate of .01 statistical significance.

2. the learning achievement on ethic and moral on the kindness aspect of the students taught by the role play was higher than that by the conventional method at a rate of .01 statistical significance.

3. the ethic and moral behavior in the kindness aspect of the students taught by the role play were rated at a high level

4. the level of the students satisfactions taught by the role play was higher than that of the conventional method at a .05 level of statistical significance.

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วย ความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง ประธานกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ นางอัปสร สุรโชติ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการ ตรวจสอบผลงานอย่างละเอียดถี่ถ้วน และ ดร.ปัญญา แก้วเหล็ก กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษาและชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง เรียบร้อยเป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ นางสาวราตรี ฤทธิสาร ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่ ลพบุรี เขต 1 นางสาวสิริกร กระจ่างทอง ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่ ลพบุรี เขต 1 นายวิบูลย์ ศรีโสภณ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่ลพบุรี เขต 1 นายอเนก รัศมี ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่ลพบุรี เขต 1 และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปากคลองบางคู้ และผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลท่าวัง ที่ให้ความอนุเคราะห์ใช้สถานที่เพื่อทดลองใช้เครื่องมือและทดลองสอนเพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนใสว คณบดีคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีนทิพย์ ภู่อาลี รองคณบดีคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณวิไล นันทมานพ ดร.ทรงศรี ดุ่นทอง ดร.นารีรัตน์ สุวรรณวารีย์ ที่เป็นกำลังใจที่ยอดเยี่ยมและให้ข้อคิดที่ดีอยู่เสมอ ท่านคณาจารย์มหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี และขอขอบคุณนางสุภาพ เวหา และนางบัวหลวง แสงสว่าง ที่คอยแนะนำ ให้คำปรึกษา เป็นกำลังใจอยู่เสมอมา และทุกๆ ท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ซึ่งเป็นผู้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ ความคิด ข้อเสนอแนะต่างๆ ตลอดกระทั่งเพื่อนนักศึกษาสาขาหลักสูตรและ การสอนที่คอยช่วยเหลือแนะนำเสมอมา

ประโยชน์และคุณค่าซึ่งเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบคุณความดีให้แก่บิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่เป็นกำลังใจและเมตตาประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ จนได้บรรลุตามเป้าหมาย

วันวิสาข สกฤณ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
หลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	10
ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม..	10
หลักการและเหตุผลของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม.....	11
มาตรฐานการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น.....	14
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง.....	16
แนวทางการประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม.....	17
คุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา.....	20
ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม.....	20
ความหมายของความเมตตา กรุณา.....	25
แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม.....	27
จริยธรรมของนักเรียน.....	31
องค์ประกอบของการวัดจริยธรรม.....	32
บทบาทสมมติ.....	35
ความหมายของบทบาทสมมติ.....	35
จุดมุ่งหมายและประโยชน์การใช้บทบาทสมมติ.....	37
องค์ประกอบสำคัญของวิธีสอนบทบาทสมมติ.....	38

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
ขั้นตอนการแสดงผลบทบาทสมมติ.....	38
หลักการนำบทบาทสมมติไปใช้ในการเรียนการสอน.....	39
เทคนิคและข้อเสนอแนะในการใช้บทบาทสมมติ.....	40
ข้อดีและข้อจำกัดของวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติ.....	44
ความพึงพอใจ.....	45
ความหมายความพึงพอใจ.....	45
ความสำคัญของความพึงพอใจ.....	47
ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	49
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ.....	50
วิธีสร้างความพึงพอใจในการเรียน.....	53
การวัดความพึงพอใจ.....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
งานวิจัยในประเทศ.....	55
งานวิจัยต่างประเทศ.....	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือในการเก็บข้อมูล.....	60
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	78
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	84

	หน้า
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	92
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	93
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	99
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย	101
ภาคผนวก ง แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง ด้วยวิธีสอน โดยใช้บทบาทสมมติ.....	105
ภาคผนวก จ แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มควบคุมด้วยวิธีสอนตามปกติ.....	168
ภาคผนวก ฉ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	219
ภาคผนวก ช แบบสังเกตพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา.....	231
ภาคผนวก ซ แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	238
ภาคผนวก ฅ คำดัชนีความสอดคล้องของความเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	240
ภาคผนวก ฎ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	247
ภาคผนวก ฏ ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้.....	260
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	267

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 เทคนิคหรือเครื่องมือที่ใช้วัดจริยธรรมลักษณะต่างๆ.....	33
ตาราง 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณธรรม จริยธรรมด้าน ความเมตตา กรุณา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีสอนโดยใช้ บทบาทสมมติระหว่างก่อนเรียนกับหลังการเรียน.....	72
ตาราง 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณธรรม จริยธรรมด้าน ความเมตตา กรุณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีสอนโดยใช้ บทบาทสมมติกับวิธีสอนตามปกติ.....	73
ตาราง 4 การศึกษาพฤติกรรมการเรียนคุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา ด้วยวิธีสอน โดยใช้บทบาทสมมติ.....	74
ตาราง 5 ผลการศึกษาพฤติกรรมการเรียนคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณา ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติ.....	76
ตาราง 6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ระดับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาทสมมติกับวิธีสอนตามปกติ.....	77
ตาราง 7 เฉลยแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา กรุณาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	230
ตาราง 8 ค่า IOC ของ แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลอง ด้วยวิธีสอนโดยใช้บทบาท สมมติกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านความเมตตา กรุณา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากผู้เชี่ยวชาญ.....	241
ตาราง 9 ค่า IOC ของแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มควบคุม ด้วยวิธีสอนตามปกติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านความเมตตา กรุณา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากผู้เชี่ยวชาญ.....	242
ตาราง 10 ค่า IOC ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความเมตตากรุณา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากผู้เชี่ยวชาญ.....	243
ตาราง 11 ค่า IOC ของแบบสังเกตพฤติกรรม ด้านความเมตตา กรุณา ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 จากผู้เชี่ยวชาญ.....	245

	หน้า
ตาราง 12 ค่า IOC ของแบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมในการเรียน ด้านความเมตตา กรุณา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากผู้เชี่ยวชาญ.....	246
ตาราง 13 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน-หลังเรียนด้วยวิธีสอน โดยใช้บทบาทสมมติ.....	251
ตาราง 14 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้บทบาทสมมติ กับวิธีสอนปกติ.....	252
ตาราง 15 ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้ บทบาทสมมติ.....	253
ตาราง 16 ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนด้วยวิธีสอนปกติ.....	254

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี